

opusdei.org

Posljednji sati osnivača Opusa Dei: izvještaj

Povjesničar José Luis González Gullón prepričava neke prethodno neobjavljene detalje 26. lipnja 1975., dana kada je sveti Josemaría umro.

25.06.2025.

«Dies natalis» osnivača Opusa Dei

U posljednjim godinama svog života, Josemaría Escrivá je slavio misu u

podne. To nije bio slučaj 26. lipnja 1975. Misu je slavio ranije jer je planirao otputovati iz svog doma - Ville Tevere, sjedišta Djela - u Villu delle Rose, u Castel Gandolfu, južno od Rima, gdje se nalazio Rimski kolegij Svete Marije. To je bilo mjesto gdje su njegove duhovne kćeri primale filozofsku, teološku i duhovnu formaciju u Opusu Dei. Želio se oprostiti od njih i od onih koji su bili zaduženi za upravljanje kućom prije ljetne pauze.

Tog četvrtka u lipnju, osnivač je nakon ustajanja neko vrijeme razmatrao. Nešto prije 8:00 sati ujutro, služio je zavjetnu misu za Djevicu Mariju u Oratoriju Presvetog Trojstva, mjestu gdje je obično slavio i molio poslijepodne. Pomagao mu je Don Javier Echevarría, koji je, osim što je radio u Generalnom vijeću kao zamjenik tajnika Djela svetog Rafaela, bio i njegov osobni tajnik.

Zatim je doručkovao s Don Álvaroom del Portillom, glavnim tajnikom Djela i svećenikom koji mu je pomagao u duhovnim pitanjima, te s Don Javierom Echevarrióm. U 9:30, njih trojica su otišli u garažu. Javier Cotelo, arhitekt, trebao je voziti automobil. Don Javier je nosio rezbarenu kristalnu figuru i paketić slatkiša, Očeve darove ženama iz Ville delle Rose.

Dok su odlazili, izmolili su radosna otajstva krunice. Kad su završili, već su bili na Raccordo Anulare, obilaznici koja okružuje Vječni grad, u smjeru kazaljke na satu i prema jugu. Kako bi oživio razgovor, Javier Cotelo spomenuo je da je dan prije otišao u Cavabiancu, sjedište Rimskog kolegija Svetog Križa, gdje su studirali i živjeli numerariji iz cijelog svijeta koji su se školovali u Rimu. U to vrijeme dovršavali su se radovi na oratoriju nazvanom Gospa od Anđela, koji bi mogao primiti sve

studente, a Javier Cotelo pratio je rad slikara koji su ga ukrašavali. Arhitekt je zatim govorio o nekim članovima svoje obitelji.

Neposredno prije napuštanja Raccordo Anulare, naišli su na prometnu gužvu zbog radova na cesti. Nakon što su savladali spor promet, nastavili su putem Via Appia Nuova, koja se spajala s cestom za Castel Gandolfo. Krajolik je bio maglovit, a sunce je pržilo. Od samog početka, klima-uređaj u automobilu je bio uključen na najnižu temperaturu.

Automobil je stigao u Villu delle Rose u 10:25. Dvije njegove kćeri dočekale su ga na vratima garaže. Osnivač ih je pozdravio i otišao u oratorij kuće s Don Alvarom i Don Javierom. Ostao je klečati nekoliko trenutaka. Da bi ustao i kleknuo, zamolio je Don Javiera za pomoć, koji je prišao i pomogao, jer mu je zdravlje već

nekoliko mjeseci bilo narušeno. Dok je napuštao oratorij, poljubio je drveni križ na zidu. Oni koji su ga pratili rekli su mu da su prisutne žene sa svih pet kontinenata, među njima neke pomoćnice numerarije iz Kenije i prva koja je došla s Filipina.

Druženje s kćerima

Kad je ušao u dnevnu sobu - nazvanu Soba za ventilatore, zbog uređenja - osnivač je sjeo na stolicu i prepustio fotelju koja je bila pripremljena za njega Don Álvaru. Dok se smještao, kćeri su ga veselo pozdravile, a on je dobrodušno primijetio: "Kakav divan glas imate." Kao uvod, rekao je da ih je, prije odlaska u Španjolsku na ljeto, želio vidjeti: "Kćeri, želio sam doći. Provodimo ove posljednje sate našeg boravka u Rimu kako bismo završili neke nedovršene poslove; stoga nisam ovdje sada zbog ničeg drugog: ovdje sam samo zbog vas."

Zatim se prisjetio da je dan prije bila još jedna godišnjica zaređenja prve trojice svećenika Djela te je zatražio molitve za svoje sinove koji su te godine bili zaređeni: „Čini se da ih je mnogo, a u ovom trenutku - u usporedbi s onim što se događa vani - nevjerojatno je. Međutim, tako ih je malo: brzo nestaju. Kao što vam uvijek kažem, ovu Božju vodu, koja je svećeništvo, zemlja Djela rado pije.“ I dodao je: „Imate svećeničku dušu, reći ću vam kao što uvijek činim kada dođem ovdje; vaša braća laici imaju svećeničku dušu. Možete i morate pomoći tom svojom svećeničkom dušom i milošću Gospodinovom i ministerijalnom svećeništvu, nama, svećenicima Djela. I tako ćemo zajedno učiniti veličanstveno djelo.“

Od tog trenutka nadalje, riječ su preuzele žene iz raznih zemalja - Austrije, Meksika, Čilea, Japana, Kenije - koje su dijelile anegdote o

svojim obiteljima i nekim
aktivnostima u centrima Djela. Kada
je jedna Čileanka spomenula
pozitivan primjer sata vjeronauka,
Osnivač je naglasio da je ta aktivnost
"plod Gospodinove muke,
Gospodinove boli; truda i patnji koje
je s toliko ljubavi podnijela Majka
Božja; molitve svih vaših braće;
svetosti Crkve".

U jednom trenutku, Otac je pogledao
svoje kćeri i pohvalio važnost
Rimskog kolegija, koji im je pomogao
razviti univerzalno srce: „Zamišljam
da maksimalno iskoristavate svoje
vrijeme. Nadam se i da se odmarate,
zar ne? I bavite se nekim sportom i
idete na neke izlete. I prije svega,
vrlo dobro slijedite moja pravila[1] i
pronalazite razlog da razgovarate s
Bogom i s Njegovom blaženom
Majkom, našom Majkom, i sa svetim
Josipom, našim ocem i gospodinom, i
s našim anđelima čuvarima. I da
pomognete svetoj Crkvi, našoj Majci,

koja je u tolikoj potrebi, koja toliko pati u svijetu u ovom trenutku.

Moramo jako voljeti Crkvu i Papu, tko god on bio. Molite Gospodina da naša služba Njegovoj Crkvi i Svetom Ocu bude učinkovita.“

Oduševila ga je priča o Japanki koja je bila zahvalna na prilici da dublje pronikne u liturgiju i nauči liturgijske napjeve. Prisjetio se članica Djela koje su se spremale otvoriti školu u Nagasakiju i pozvao je da nastavi moliti za njihovu zemlju „jer je to vrlo velik narod, kako bi mogli upoznati Isusa Krista i voljeti ga“. Zatim je rekao Kenijki: „Mnogo ćeš apostolata učiniti diljem Afrike, pa čak i u Europi. Ne opusti se, ne opusti se. Uvijek ti govorim istu stvar: pred tobom je puno posla.“ U tom trenutku, zabavljeno je dodao, oživljavajući razgovor: „Jako si dosadna.“ I jedna od njih ispričala je vic koji ih je nasmijao.

Prošlo je petnaest minuta od početka druženja. Druga od prisutnih počela je pričati anegdotu, ali je odjednom morala stati: Otac se osjećao loše, mučno mu je i povraćao je te im je gestikulirao da odu. Don Álvaro je komentirao - možda kako bi ublažio situaciju - da je jako vruće. Nekoliko onih koji su ostali pomoći dali su mu ručnike. Don Echevarría je zatražio lijekove, koje su, budući da ih nisu imali, otišli kupiti u ljekarnu. U međuvremenu, osnivač, koji se donekle oporavio, komentirao je da bi trebali ostati mirni, da mu se ništa slično nikada nije dogodilo i da je to vjerojatno zbog vrućine. Nakon nekoliko minuta sišao je na prvi kat kuće.

Zastao je na trenutak u jednoj sobi, a zatim otišao u sobu rezerviranu za svećenika koji je nadgledao formativne aktivnosti kuće. Tamo su mu ponudili lijekove koje su kupili u ljekarni i čašu vode. Osnivač je

ponovio svojim kćerima da mu je duboko žao zbog neugodnosti koje je prouzročio i da mu je žao što te godine nije bio u Villi delle Rose. Nakon što je kleknuo pred tabernakulom oratorija, otišao je u garažu, gdje ga je Javier Cotelo već čekao. Stavio je sunčane naočale. U međuvremenu, Don Javier Echevarría je u auto stavio umivaonik i ručnik koje su mu dali u slučaju da mu zatrebaju. Bilo je 11:15.

Smrt

Dok je palio motor, upalila se lampica za benzin na automobilu, bili su na rezervi. Unatoč toj neugodnosti, Javier Cotelo procijenio je da imaju dovoljno goriva da stignu do Ville Tevere. Don Álvaro ih je zamolio da se vrate najbržim putem, a nakon kratkog savjetovanja s Don Javierom, arhitekt je odlučio krenuti istim putem kao i u odlasku.

Tijekom vožnje jedva su razgovarali. Javier Cotelo vozio je brzo, ali bez uzrujavanja. S vremena na vrijeme pogledao bi osnivačevo lice u retrovizoru: "Bio je malo blijed, umornog izraza, kao da mu je trebalo više zraka." Prisjetio se da je, nakon nekog vremena, "iako smo ga malo ometali razgovorom, njegov izraz lica i dalje pokazivao veliki umor."

Stigli su u garažu Ville Tevere u 11:55. Osnivač je promijenio naočale i zatim spretno izašao iz automobila. Zatim se, vrlo polako, zastajući na svakoj stepenici, penjao stubištem koje je vodilo u prizemlje Ville Vecchia, zgrade Ville Tevere u kojoj je živio i radio. Iz prizemlja je Don Javier pozvao Don Joséa Luisa Soriu, svećenika i liječnika. Osnivač i Don Javier ušli su u radnu sobu, dok je Don Álvaro ostao vani kako bi Joséu Luisu Soriji objasnio što se dogodilo.

U tom trenutku čuli su glasan zvuk i Echevarría je viknuo. Osnivač je pao na pod, udario glavom i bio je bez svijesti. Odmah su ga posjeli uza zid sobe. Prema Don Javieru, "nekoliko minuta kasnije - činilo se da još uvijek diše - položili smo ga potpuno na pod s glavom naslonjenom na presavijeni ručnik", a Don Álvaro "započeo je s umjetnim disanjem i masažom srca". Nakon toga, stavili su mu glavu na jastuk na Don Álvarovom krevetu. Don Javier donio je bocu s kisikom i masku te mu je stavio na lice. Liječnik mu je dao injekciju Coramina u lijevu ruku kako bi poboljšao njegovu srčanu i respiratornu aktivnost. A Don Álvaro je podijelio sakramentalno odrješenje.

Sve se dogodilo tako brzo da, u svojoj trenutnoj reakciji, nisu pomislili pozvati hitnu pomoć, jer su imali liječnika i odgovarajuće resurse. Ali sada su se suočili sa stvarnošću da

tijelo ne reagira na liječenje. U 12:35 pozvali su još dvoje ljudi iz Generalnog vijeća, Fernanda Valenciana i oca Daniela Cummingsa, da naizmjenice pomažu s umjetnim disanjem. U međuvremenu, Don Álvaro je nazvao središnju tajnicu, Carmen Ramos, kako bi rekao ženama u kući da se okupe u oratoriju i intenzivno mole barem deset minuta za vrlo hitnu nakanu. Zatim je zatražio blagoslovljeno ulje i Ocu podijelio bolesničko pomazanje.

U 13:05 sati, dr. Juan Manuel Verdaguer i Umberto Farri, zamjenik tajnika Svetog Gabrijela, stigli su s elektrokardiogramom koji su preuzeli u liječničkoj ordinaciji. Rezultat je bio negativan. Prema Don Javieru, José Luis Soria "pokušao mu je dati još jednu injekciju Coramina, ali nije uspjela ući u venu, pa ju je dao intramuskularno. Zatim - rekao je - dodao je još jednu intrakardijalnu injekciju adrenalina, a zatim još

jednu. Prema njegovim riječima, nije mogao osjetiti puls, zjenice mu nisu reagirale na svjetlost i nije mogao čuti otkucaje srca." Iscrpljen, José Luis Soria "zatvorio mu je oči, jer su bile poluotvorene". Komentirao je da je "jedini puls koji se sada mogao osjetiti bio od kontrakcija uzrokovanih masažom srca", te je rekao da je, osim ako se ne dogodi čudo, otac umro, jer nije bilo očnog refleksa.

Ostatak Generalnog vijeća je obaviješteno, a Don Álvaro je predvodio glasnu molitvu. Zatim je osnivaču skinuta maska. U međuvremenu, Don Álvaro je pozvao Carmen Ramos da podijeli tužnu vijest sa ženama Djela. Bilo je 13:30 sati.

Del Portillo, Echevarría i Soria su pokrili tijelo. Zatim su, uz pomoć drugih članova Generalnog vijeća, odnijeli osnivača u oratorij Svete

Marije od Mira kako bi održali bdijenje i pripremili sprovod i pokop.

Nasljeđe svetog Josemarije

Kad je imao jedva 26 godina, Josemaría Escrivá primio je od Boga misiju da proglasi da je svatko u Crkvi pozvan na svetost, na sjedinjenje s Isusom Kristom. Nastojao je osobno utjeloviti taj duh; tražio je muškarce i žene koji su se osjećali pozvanima živjeti ga tamo gdje su živjeli i radili; i nastala je institucija, Opus Dei, koja je širila poruku diljem svijeta.

U posljednjim godinama svog života, sveti Josemaría je više puta rekao da, kada umre, njegova djeca ne mogu pogriješiti u pogledu puta kojim bi trebali ići jer je duh Opusa Dei "isklesan". Nakon njegove smrti, razumjeli su značenje tih riječi. Duh Djela bio je uklesan u život osnivača. Njegov primjer predanog života, dan

za danom, nadahnjivao je članove Djela, suradnike i prijatelje da žele biti sveci.

Osnivač je također obznanio duh kroz svoja učenja. Bio je dirljiv dok je govorio i gledao svakog od svojih slušatelja. Osjećao je potrebu podijeliti poruku primljenu od Boga. I to je činio u svojim propovijedima i obiteljskim razgovorima, nasamo i pred velikom publikom.

Među tim učenjima, prenosio je duh Opusa Dei kroz svoja djela. Knjiga Put, s milijunima primjeraka na više jezika, potaknula je mnoge ljude da traže osobni odnos s Isusom Kristom. Napisao je šest uputa i 42 opsežna pisma objašnjavajući duh Djela svojim sinovima i kćerima. Također je posvetio dugu zbirku pisama prijateljima i poznanicima, u kojima je odražavao strast Božjeg čovjeka.

Sveti Josemaría posvetio je cijeli svoj život, počevši od 2. listopada 1928.,

projektu stvaranja Opusa Dei vjernog svjetlu primljenom od Boga. U dobi od 73 godine predao je štafetu sljedećoj generaciji.

[1] Sveti Josemaría nazvao je skup pobožnih praksi i kršćanskih običaja koje obavljamo kroz dan, vrijeme posvećeno isključivo Bogu i stalnim pozivanjima na Gospodina, "normama životnog plana". Izraz, dobro poznat u duhovnoj literaturi njegova vremena, možda je preuzet iz knjige Plan života, koju je 1909. objavio sveti Pedro Poveda, s kojim je osnivač Opusa Dei imao duboko prijateljstvo. U svakom slučaju, sveti Josemaría ga je usvojio i često ga koristio (Rječnik svetog Josemarije, natuknica: Plan života).

José Luis González Gullón

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/posljednji-sati-osnivaca-
opusa-dei-izvjestaj/](https://opusdei.org/hr-hr/article/posljednji-sati-osnivaca-opusa-dei-izvjestaj/) (19.03.2026.)